

Goed rekenonderwijs in sterk gedifferentieerde groepen

'We leren nu hoe kinderen rekenen'

Een kwalitatief goede rekenles geven in combinatiegroepen is knap lastig. Dat ondervond ook basisschool De Laak in het Gelderse Wamel. 'Over de noodzaak om het anders te doen was iedereen het snel eens', blikt directeur Henny Korenromp terug. 'We gaan nu uit van de onderwijsbehoeften van de kinderen', zegt IB'er Helmië van Teeffelen over de nieuwe aanpak.

Gesprekjes om de onderwijsbehoefte te peilen: 'Hoe kom je aan die uitkomst?'

De Laak wil boeiend onderwijs geven en alle kinderen goed bedienen. 'Maar ik zag leerkrachten heen en weer rennen tijdens een rekenles in een combinatiegroep', schetst Henny de onbevredigende situatie in voorafgaande jaren. 'Dan wordt er niet altijd door alle kinderen voldoende geleerd.' De leerkrachten vonden het moeilijk om binnen de methode de groepen aan elkaar te verbinden. 'Hoe geef je in een combinatieklas een kwalitatief goede instructie? Daar kwamen we zelf niet uit.'

Verminderen instructies

Enkele jaren geleden besloot De Laak het rekenonderwijs aan te pakken vanuit de uitgangspunten van Kansrijke Combinatiegroepen. De school ging onlangs een partnerschap aan met BCO Onderwijsadvies voor dit project. 'We ontwikkelen samen', zegt adviseur en rekenexpert Anne van Bijnen. 'Deze pilot is een vorm van

co-creatie. We onderzoeken en leren in de praktijk. Daarbij staan de drie pijlers van Kansrijke Combinatiegroepen centraal: het verminderen van de instructies, de kwaliteit van de instructie verbeteren en samen leren.'

Vier fases

'Om de instructies te verminderen kijken we op een andere manier naar het clusteren', zegt Helmië. 'De onderwijsbehoefte van kinderen binnen elke leerlijn van het rekenonderwijs is het uitgangspunt.' Gebruikmakend van Anne's expertise vonden ze een model dat als leidraad voor het clusteren kon dienen.

Begripsvorming

Jesse, Sophie, Bas, Stan, Lieve >

Procedure ontwikkeling

Storm, Ruud, Lou, Bo >

Flot leren rekenen en automatiseren

Jade, Roos, Jasper, Stijn >

Toepassen en flexibel rekenen

Marc, Noortje, Jip

Model Hoofd fasen van elke leerlijn rekenen

Het model geeft de hoofd fasen van elke leerlijn weer in relatie tot het drieslagmodel en het handelingsmodel. Kijk voor het volledige model op www.bco-onderwijsadvies.nl/kansrijkecombinatiegroepen.

De ontwikkeling loopt van **begripsvorming** naar **procedure ontwikkeling**, **vlot leren rekenen** en **automatiseren** om uiteindelijk de fase van het **toepassen en het flexibel rekenen** te bereiken. Anne illustreert het model met een voorbeeld: 'Er zitten 6 appels in een zak. Ik wil 7 zakken kopen. Hoeveel appels heb ik?' Als een kind dan antwoordt '41, want 5×7 en nog 6 erbij', dan zie je dat dit kind wel een strategie gebruikt, wat op procedureontwikkeling duidt, maar dat het geen begrip heeft.'

Rekenleerlijnen

Nu ze de rekenlessen met andere ogen bekijkt, is het voor Helmië duidelijk dat veel methodes te snel overstappen naar het maken van de sommen. 'De kinderen hebben vaak niet precies door waar ze mee bezig zijn. Juist de begripsvorming is bij rekenen heel belangrijk. Het kwartje valt soms snel, soms duurt het even.' Ze vervolgt: 'Nu de leerkrachten vanuit de onderwijsbehoefte redeneren clusteren we de kinderen per rekenleerlijn. Zo kunnen kinderen van groep 4 in de leerlijn optellen en aftrekken geclusterd worden met kinderen van groep 5, bijvoorbeeld op begrip.'

Energie

Gemakkelijk hebben de leerkrachten van De Laak het in eerste instantie nog niet met de nieuwe aanpak. Ze zijn gewend de methode te volgen. 'We worden uitgedaagd om ons te ontwikkelen', vertelt Helmië. 'Je gaat heel andere vragen stellen tijdens het lesgeven. Hoe kom je aan die uitkomst? Wat is het verhaal van die som? Wat betekent dat getal? De gesprekjes met kinderen over de gemaakte sommen geven ons veel inzicht.' En Henny vult aan: 'De leerkrachten leren door die gesprekjes hoe kinderen rekenen. Leerkrachten doen daarmee nieuwe inzichten op die enorm motiveren. We horen dat

ook de kinderen enthousiaster thuis komen van een rekenles.' Ze concludeert: 'Het kost energie, maar er komt ook veel energie vrij om een manier te vinden hoe je vanuit die inzichten een les organiseert. Dat is de vervolgstap waar we nu ervaring mee opdoen.'

Kistjes en doosjes aardbeien

'We hebben een jongen op school die zwak is in rekenen. Hij heeft bij rekenen de moed verloren en denkt dat hij het niet kan. We wisten niet hoe we hem konden motiveren voor het rekenen. We wisten wél dat zijn ouders een groenten- en fruitbedrijf hebben. De jongen is vol van wat er in dat bedrijf gebeurt en wil later hetzelfde gaan doen als zijn vader. Na een gesprek met de ouders hebben we hem aan het rekenen gekregen. De juf zet met hem de sommen om in verhalen. Ze gebruikt hiervoor de kistjes en doosjes met aardbeien en andere producten die in het bedrijf worden gebruikt. Op die manier hebben we hem gemotiveerd en heeft hij geleerd wat een vermenigvuldiging inhoudt. We krijgen ondersteuning van zijn ouders. Zijn vader heeft de rekenvoorbeelden elke dag bij de hand!' **Henny Korenromp (directeur van De Laak)**

In de volgende nieuwsbrief worden de andere twee pijlers (kwaliteit van de instructie en samen leren) beschreven.

Meer informatie bij: annevanbijnen@bco-onderwijsadvies.nl en op www.pinterest.com/rekeninspiratie